Opłacalność produkcji porzeczek czarnych w Polsce

Profitability of blackcurrant production in Poland

Dariusz Paszko

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

University of Life Sciences in Lublin

IBA 2014

IV Międzynarodowa Konferencja

2-6 czerwca 2014, Białowieża - Polska

„Zarządzanie gospodarstwem rolnym bez prowadzenia rachunkowości jest jak żeglowanie bez steru i miecza”.

„Farm management without accounting is like sailing without a rudder and a sword”

Plan wykładu
(Overview of presentation)

- Wybrane informacje statystyczne *(Selected statistical data)*
- Metodologia kalkulacji kosztów produkcji *(methodology of calculation)*
- Koszty produkcji porzeczki czarnej w Polsce *(Production costs of blackcurrant in Poland)*
- Opłacalność produkcji porzeczki czarnej *(Profitability of blackcurrant)*
- Podsumowanie *(Summary)*

Informacje statystyczne (Statistical information)

Grupy obszarowe plantacji porzeczki *Area of blackcurrant land*	Udział % powierzchni *In percent*	Liczba gospodarstw w % Number of farms	Średnia powierzchnia plantacji w ha Average area of blackcurrant
do 1 ha	26,3%	86,9%	0,20
1-2 ha	11,7%	5,6%	1,41
2-5 ha	22,4%	5,1%	2,97
5-10 ha	16,7%	1,7%	6,66
10-15 ha	6,7%	0,4%	11,64
15-20 ha	3,6%	0,1%	16,82
pow. 20 ha	12,7%	0,2%	43,02

Źródło: opracowanie na podstawie spisu rolnego 2010 (GUS) oraz badań własnych
Source: Own study and GUS 2010

Średnia powierzchnia uprawy porzeczki czarnej według GUS – 34,0 tys. ha
Średnie zbiory porzeczki czarnej w 2013 roku, według GUS – 146,0 tys. ton

Powierzchnia plantacji, zbiory i plony owoców w grupach obszarowych

The area of plantations, harvests and yields fruit in groups of farm area

Grupy obszarowe *Area of blackcurrant land*	**Średnie plony w t/ha** *Average yield tone/ha*	**Zbiory w grupach obszarowych w tys. ton** *Harvest in area of blackcurrant land*	**Udział % zbiorów** *In percent*
do 1 ha	2,6	23,2	15,2%
1-2 ha	3,1	12,3	8,1%
2-5 ha	4,3	32,7	21,4%
5-10 ha	5,4	30,7	20,0%
10-15 ha	7,2	16,4	10,7%
15-20 ha	7,4	9,1	5,9%
pow. 20 ha	6,6	28,5	18,6%

Średni plon owoców porzeczki czarnej z danych GUS: 4,5 ton/ha

Obliczanie kosztów produkcji *(Costs calculation)*

Koszty na jednostkę powierzchni

costs per unit of area

(zł/ha, ar, m2, itp..)

- **koszty bardziej stabilne**

  less variable

- mniej zależne od różnych czynników

  less dependent

Koszty na jednostkę produktu

costs per unit of product

(zł/kg, szt., litr, itp.)

- mniej stabilne

  more variable

- **silnie zależne od poziomu plonów**

  Strongly dependent on yield

Metodologia kosztów produkcji

Methodology of cost calculation

- **Koszty bezpośrednie** *(Total direct costs)***:**
  - materiałowo-pieniężne: nawozy mineralne, środki ochrony roślin, herbicydy, opakowania, itp.
  - praca ludzka: dorywcza i stała praca najemna ***(w tym praca własna)***
  - usługi obce i specjalistyczne
- **Koszty pośrednie – wydatki** *(Indirect costs – expences)*
  - paliwa, energia, remonty obce, ubezpieczenia społeczne i majątkowe, podatki, artykuły biurowe, koszty zarządzania, itp.
- **Koszty pośrednie - szacowane** *(Indirect costs – estimated costs)*
  - *amortyzacja plantacji*
  - amortyzacja budynków, maszyn i urządzeń
- **Oprocentowanie majątku - renta gruntowa, kapitał trwały i obrotowy,** *(Interest assets)*

Metodologia (methodology)

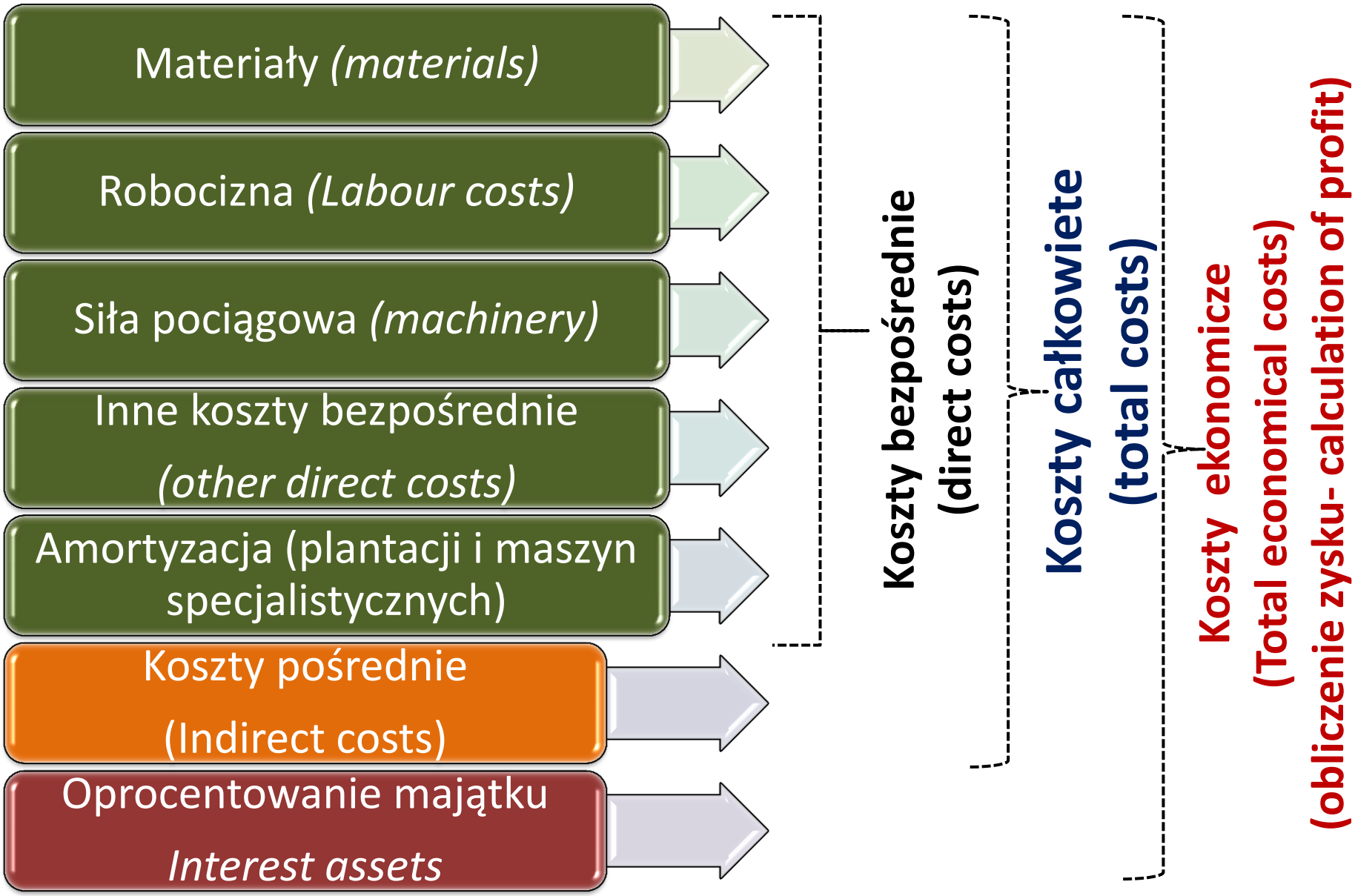

Koszty produkcji porzeczki czarnej, średni plon - 5,7 ton
Cost of blackcurrant production, average yield – 5,7 tone/ha

	PLN/ha	%	PLN/kg
nawożenie (fertilizers)	1056	8,7	0,18
pestycydy i herbicydy (pesticides)	1330	11,1	0,24
inne materiały (other materials)	245	2,0	0,04
Materiały (total materials)	**2631**	**21,8**	**0,46**
Praca ludzka (labour)	1381	11,4	0,24
Praca maszyn (machinery)	3348	27,7	0,58
Amortyzacja plantacji (depreciation of plantation)	1586	13,1	0,28
Koszty bezpośrednie (direct costs)	8946	**74,0**	**1,56**
Koszty pośrednie (indirect costs)	2287	18,9	0,40
Koszty całkowite (total costs)	11233	92,9	1,96
Oprocentowanie majątku (interest assets)	852	7,1	0,15
Koszty ekonomiczne (ekonomical costs)	**12085**		2,11

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych (Own study)

Koszty produkcji przy różnym poziomie plonów w zł/ha
Production costs at different level sof crop

Plon handlowy w t/ha (market yield)	4 tony	5 ton	6 ton	8 ton
Nawożenie (fertilizers)	953	1112	1090	1067
pestycydy i herbicydy (pesticedes)	933	1493	1297	1597
inne materiały (other materials)	270	255	252	201
Materiały	**2157**	**2859**	**2639**	**2866**
koszty pracy maszyn (machinery cost)	2734	3452	3362	3842
koszt pracy ludzkiej (labour costs)	2267	1275	992	992
amortyzacja plantacji (depreciaton)	*1085*	*1479*	*1405*	*2373*
Koszty bezpośrednie (*direct costs)*	**8243**	**9066**	**8399**	**10073**
Koszty pośrednie (indirect costs)	2086	2181	2556	2325
Koszty całkowite (total costs)	**10329**	**11246**	**10955**	**12399**
koszty majątkowe (*Interest assets*)	495	885	1008	1018
Koszty ekonomiczne (economical costs)	**10824**	**12132**	**11963**	**13417**
koszty bezpośrednie (direct costs) PLN/kg	2,06	1,81	1,40	1,26
Koszty ekonomiczne *(economical costs)* PLN/kg	**2,71**	**2,43**	**1,99**	**1,68**

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych (own study)

Wydatki pieniężne – 50% (1,2-1,30)

Czynniki opłacalnej produkcji
Some factors of profitable production

- **Zewnętrzne** *(outside)*
  - **pogoda** *(climate)*
  - **ceny zbytu** *(price)*
  - poziom zbiorów **w kraju** i na świecie (level of yield in Poland and world)
- **Wewnętrzne (inside)**
  - Jakość owoców (fruit quality)
  - **Koszty produkcji** *(production costs)*
  - **Wydajność plantacji (yield)**
  - Przedsiębiorczość właściciela (zarządcy)

Opłacalność produkcji porzeczki czarnej (2000-2013)

Profitability of blackcurrant

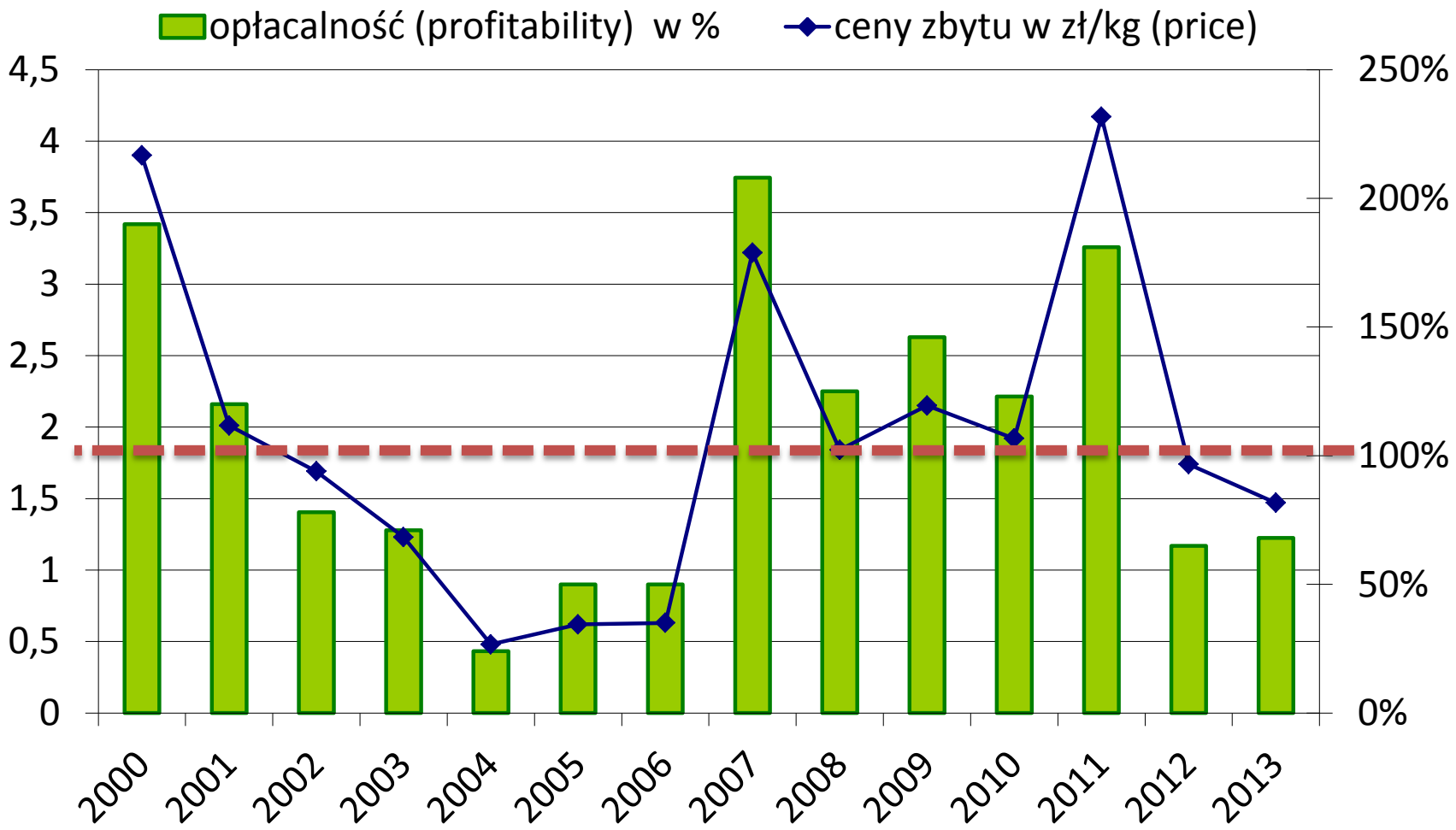

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych Source: Own study

Opłacalność produkcji w zależności od plonu i ceny zbytu owoców

Profitability of blackcurrant production depending on yield and price

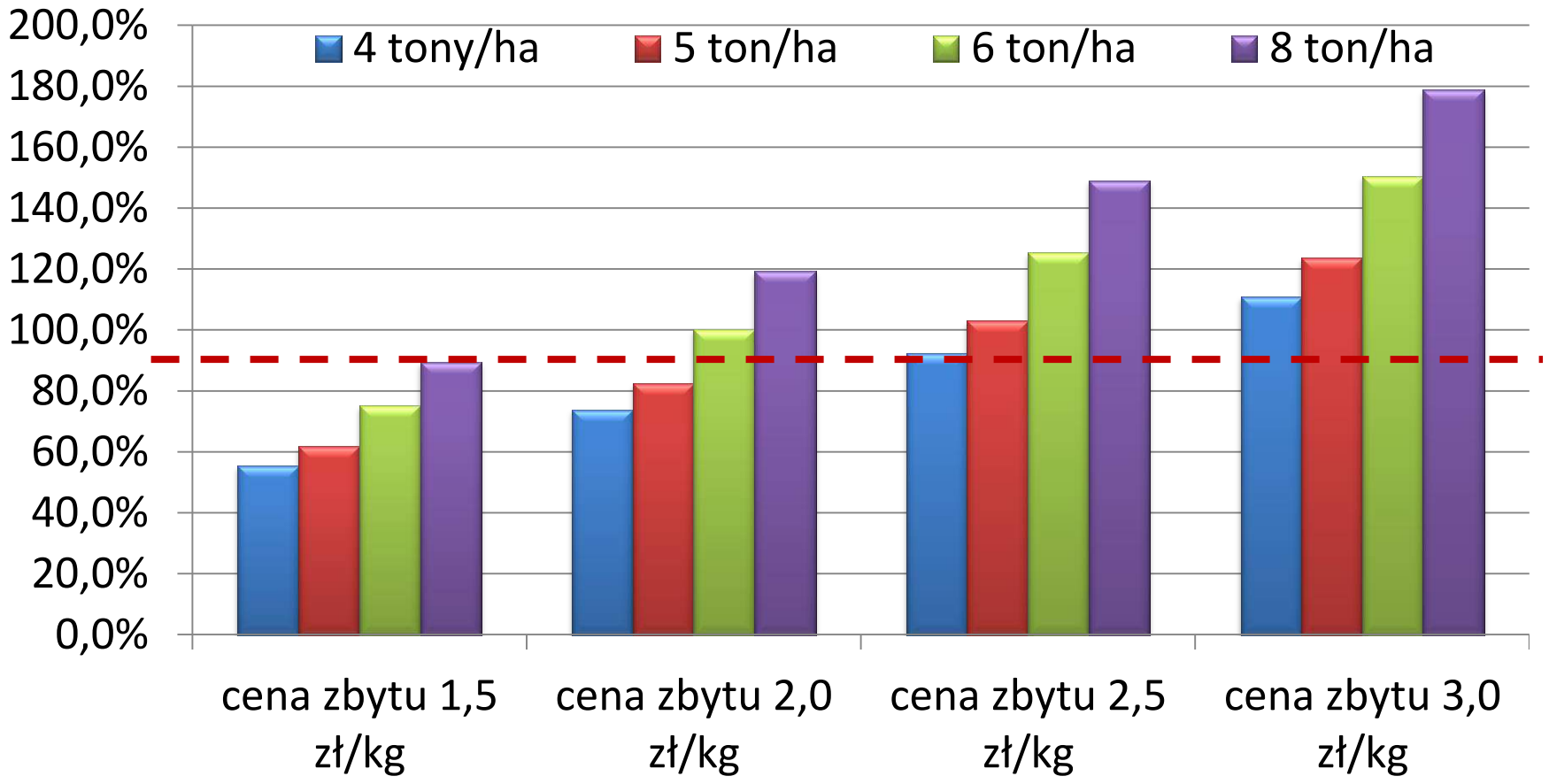

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych (Own study)

Kalkulacja dochodów przy różnym poziomie plonów i ceny
Calculation of net income at different levels of yield and prices

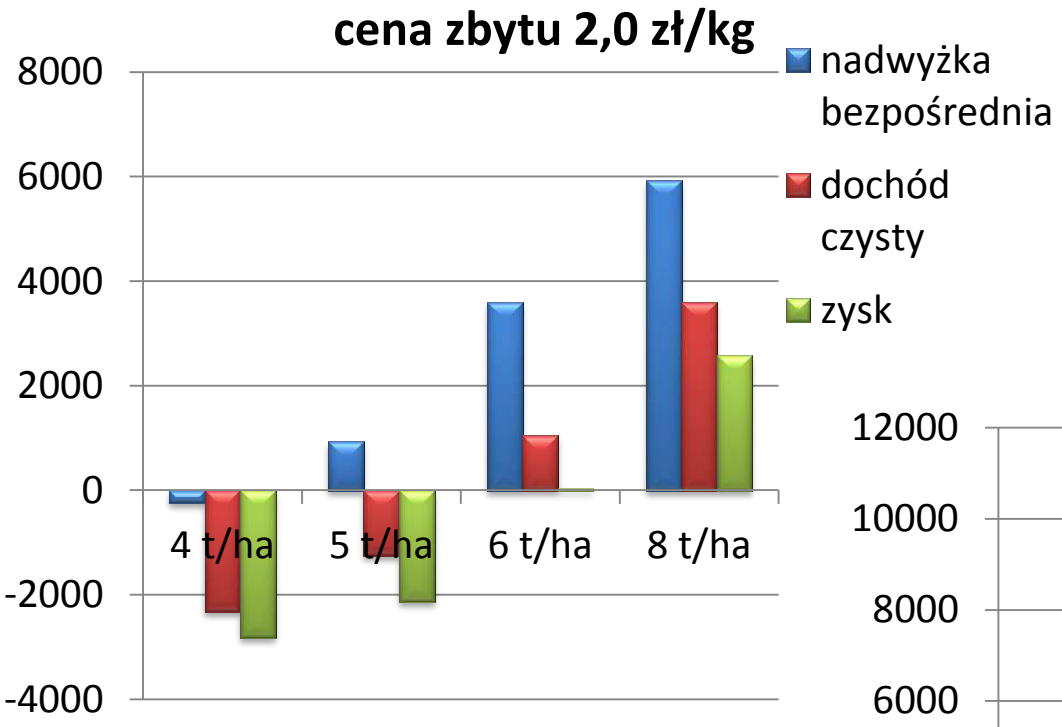

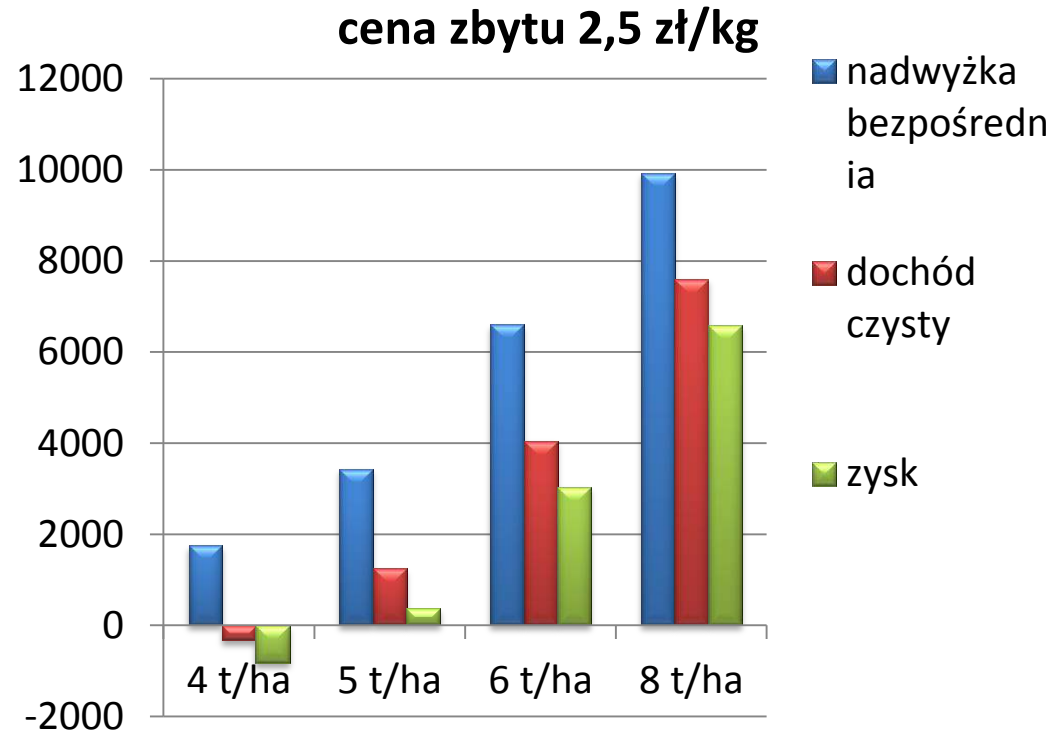

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych (Own study)

Sumaryczny dochód czysty z produkcji porzeczki czarnej w latach 2003-2013 (tys. zł/ha)

Calculation of net income of blackcurrant production in 2003-2013 (tousand PLN/ha)

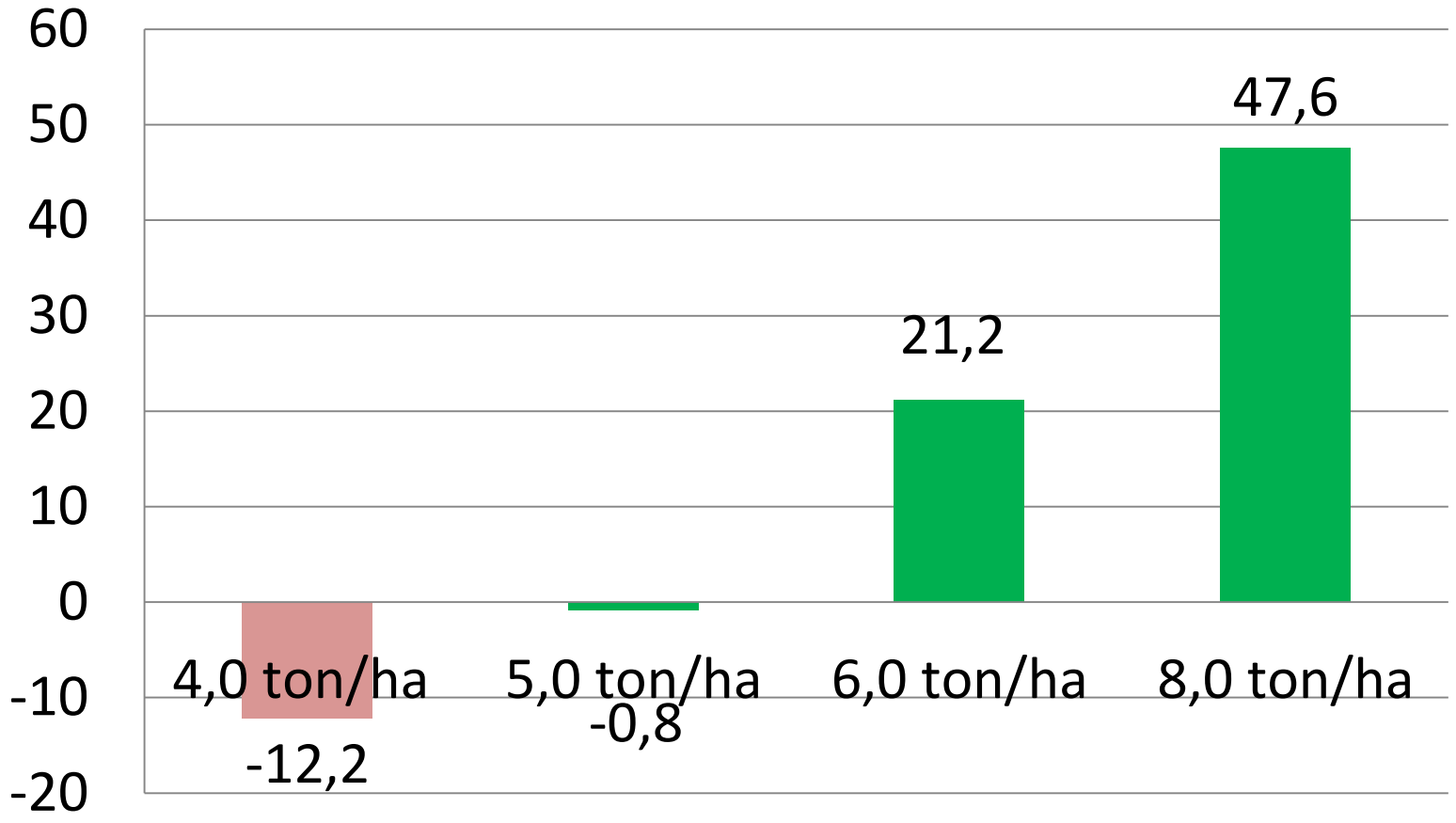

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych (own study)

Dziękuję za uwagę

Than you very much for your attention